

STORTINGET

Innst. 165 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:8 S (2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Geir Jørgensen, Hege Bae Nyholt og Seher Aydar om å stanse vindkraftutbygging i reinbeiteområder frem til menneskerettighetsbruddet på Fosen er reparert

Til Stortinget

1. Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille saksbehandling av alle vindkraftprosjekter i samiske reinbeiteområder i bero frem til det er oppnådd enighet med de berørte reinbeitedistriktene om reparasjon av menneskerettighetsbruddet på Fosen.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, May Britt Lagesen, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Kenneth

Engvoll Løland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at det i 2013 ble gitt tillatelse til utbygging av vindkraft på Storheia og Roan på Fosen. De to vindkraftverkene ligger i vinterbeiteområdet til Fosen reinbeitedistrikt, hvor to sidaer har reindrift.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, viser til at Høyesterett 11. oktober 2021 slo fast at konsesjonsvedtaket krenket reindriftssamenes rett til utøvelse av kultur etter artikkel 27 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter.

Flertallet viser til det 18. desember 2023 ble inngått en minnelig avtale mellom Sør-Fosen sifte og Fosen Vind DA. Flertallet viser til at denne avtalen blant annet forplikter staten til å gjennomføre en prosess med sikte på å skaffe til veie et tilleggsareal for vinterbeite som kan stilles til reindriftens disposisjon, samt at reindrifta får vetorett i spørsmålet om rettighetshaverne kan søke om at konsesjonen skal videreføres utover inneværende konsesjonsperiode. Den inngåtte avtalen innebærer videre at det etter avtalepartenes vurdering ikke foreligger en krenkelse av artikkel 27 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Flertallet mener det er viktig at det er kommet til en enighet. Flertallet viser videre til at saken fortsatt ikke er løst, over to år etter at dommen kom, da det ennå ikke foreligger

noen løsning i saken mellom Nord-Fosen siida og Roan Vind.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at Høyesterett 11. oktober 2021 slo fast at konsesjonsvedtaket krenker reindriftssamenes rett til utøvelse av kultur etter artikkel 27 i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Disse medlemmer viser til det 18. desember ble inngått en minnelig avtale mellom Sør-Fosen sijte og Fosen Vind DA. Disse medlemmer viser til at denne avtalen blant annet forplikter staten til å finne erstatningsareal som ikke brukes av reindrifta i dag, samt at reindrifta får vetorett i spørsmålet om konsesjonen skal videreføres utover inneværende konsesjonsperiode. Disse medlemmer mener det er viktig at det er kommet til en enighet. Disse medlemmer viser videre til at menneskerettighetsbruddet på Fosen fortsatt ikke er fullt ut reparert, over to år etter at dommen kom, og at det ennå ikke foreligger noen løsning for nordgruppa. Disse medlemmer viser til forslaget fra Rødt om å be regjeringen stille saksbehandling av alle vindkraftprosjekter i samiske reinbeiteområder i bero, frem til det er oppnådd enighet med de berørte reinbeitedistriktene om reparasjon av menneskerettighetsbruddet på Fosen.

Disse medlemmer viser videre til at menneskerettighetsbruddet på Fosen fortsatt ikke er fullt ut reparert, over to år etter at dommen kom, og at det ennå ikke foreligger noen løsning for nordgruppa.

Videre viser komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti til uttalelser fra Landbruks- og matdepartementet 12. januar 2023 om 420 KV-linja fra Skaidi til Hammerfest hvor departementet skriver at NVE understreker i sine folkerettslige vurderinger at grensen for hvor stor belastning de berørte reinbeitedistriktene tåler er nær, fordi de ikke kan drive reindrift på samme måte som før.

Disse medlemmer viser til at Landbruks- og matdepartementet antar at denne vurderingen er basert på NVEs forutsatte påvirkning basert på kunnskapsgrunnlaget. Som det framgår av innstillingen, er dette kunnskapsgrunnlaget usikkert. Etter Landbruks- og matdepartementets oppfatning må dette bety at det er risiko for at man vil komme i et folkerettsbrudd ved tiltaket, for eksempel dersom fremtidig forskning avdekker en større påvirkning på tamrein enn hva NVE legger til grunn, samt i konklusjonen skriver:

«Hovedinntrykket til LMD er at man igjennom prosessen har hatt et sterkt fokus på reindriften gjennom dialog og konsultasjoner, og at man har vurdert de sent-

rале momentene som gjør seg gjeldende i saken. Videre er inntrykket at man har skaffet seg mye kunnskap og en god oversikt over reindriften i område.

Allikevel vil LMD at OED særlig vurderer det overnevnte. Rettsutviklingen, jf. særlig Fosen-saken, tilsier at man bør være varsomme med å gi tillatelse til tiltak dersom det foreligger usikkerhet knyttet til om tiltaket vil stride mot folkeretten.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til svarbrev fra olje- og energiminister Terje Aasland til komiteen datert 13. oktober 2023, hvor det vises til at i april 2019 ble behandlingen av alle nye vindkraftprosjekter stanset fram til Meld. St. 28 (2019–2020) Vindkraft på land – Endringer i konsesjonsbehandlingen var behandlet av Stortinget, og i påvente av nye regler for konsesjonsbehandlingen. Flertallet viser til at regjeringen åpnet for at behandling av konsesjonssøknader kunne gjenopptas, og klagesaker sluttbehandles i 2021, og at det i april 2022 ble åpnet for at behandlingen av meldinger om nye vindkraftprosjekter kunne starte opp igjen dersom vertskommunen samtykket til det.

Flertallet viser at Stortinget har behandlet forslag om innlemming av planlegging og bygging av vindkraftanlegg i plan- og bygningsloven (Prop. 111 L (2022–2023)), hvor det ble gjort endringer i energiloven og plan- og bygningsloven. Flertallet viser til at konsesjonssøknader til vindkraftverk som inneholder dokumentasjon på medvirkning fra reindriften i utredningen og en avtale om avbøtende og kompenserende tiltak, som følge av lovendringen nå vil bli prioritert i konsesjonsbehandlingen framfor søknader som ikke har god dokumentasjon på disse forholdene. Dette mener flertallet tydeliggjør betydningen av at de som ønsker å søke om konsesjon til vindkraftverk bør gå i dialog med de samiske interessene i området. Flertallet viser til at innlemming av vindkraft i plan- og bygningsloven utløser forslag til områderegulering for vindkraftverk i samiske områder, og nå også konsultasjonsplikt for kommunene. Dette gir Sametinget og andre representanter for samiske interesser ytterligere muligheter til å medvirke til og påvirke prosessen for søknader om nye vindkraftverk. Flertallet viser til at en rekke større utbyggingsprosjekter av fornybar energi som vindkraftverk, vil kunne ha negative konsekvenser for ulike allmenne og private hensyn, og kan være konfliktfylte i samiske reinbeiteområder. Hensynet til samisk reindrift er således en av flere interesser som kan påvirkes av vindkraftverk, og som skal avveies i konsesjonsbehandlingen der det er relevant. Flertallet er enig i at konsesjonsbehandling av søknader med konsekvensutredninger er vårt viktigste verktøy for å avdekke hvilke interesser et energianlegg kan påvirke og at det er gjennom konsekvensutredninger og grundige konsesjonsprosesser man får avdekket hvilke konkrete kon-

flikter et tiltak kan ha med andre interesser, og om det eventuelt er mulig å avbøte eller kompensere for negative virkninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at Høyesterett den 11. oktober 2021 avsa en dom som omhandlet Storheia og Roan vindkraftverk på Fosen. Storheia og Roan vindkraftverk ligger innenfor området til Fosen reinbeitedistrikt. Høyesterett kom til at konsesjonsvedtakene innebærer et brudd på menneskerettighetene fordi de krenker reindriftssamene på Fosen sin mulighet til å dyrke sin kultur.

Flertallet viser til at reindriftens tilgang på beiteareal kan komme i konflikt med en rekke ulike samfunnsinteresser, som bygging av boligfelt, tog- og veitraseer, arealer for industriformål, bygging av kraftledninger og ulike typer kraftverk, herunder vindkraftverk. Forslaget som behandles, tar til orde for stans av vindkraftprosjekter i reinbeiteområder uten at det er klart definert hvilket geografisk område det omfatter. Det gis eksempler i forslaget på en del vindkraftprosjekter som er i planleggingsfasen, som det er søkt konsesjon om, eller som er ferdigstilt slik som Øyfyellet. Flertallet registrerer at forslagsstillerne utelukkende er opptatt av å stanse vindkraftprosjekter, men ikke av å stanse andre prosjekter som kommer i konflikt med beiteareal i reinbeiteområder. Eksempelvis er forslagsstillerens parti tilsynelatende positive til fortsatt utredning og igangsetting av eksempelvis bygging av en Nord-Norge-bane, som er et av de mest arealinngripende foretakene i reinbeiteområder og prosjektet møter motstand fra samiske aktører.

Flertallet understreker at det i prisområdene i Nord-Norge og Trøndelag, hvor det også er reindriftsinteresser, står hundrevis av bedrifter i kø for tilgang på nettkapasitet og kraft som de er avhengig av for å skape flere jobber, næringsutvikling og grønn omstilling. En stadig svakere kraftbalanse truer regionen med en sterk økning i strømprisen dersom det ikke kommer ny kraftproduksjon. Videre utvikling av prosessindustrien i nord er også avhengig av mer kraftproduksjon. Vindkraft på land, der det er lokal aksept for det, er den raskeste og rimeligste måten å styrke kraftbalansen på i regionen i et perspektiv frem mot 2030. Forslaget som behandles, hvis vedtatt, vil forsinke utbygging av fornybar energi og dermed kunne ha negative konsekvenser for den nordlige landsdelen i form av høyere strømpriser og negativ utvikling for jobb- og verdiskaping.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet har merket seg at regjeringen har tidligere fremhevet et mål om å finne frem til løsninger som gjør at vindkraft og reindrift kan samek-

sistere. Regjeringen ønsker at våre nordligste fylker skal ha de samme mulighetene for bosetning, næringsutvikling og forsyningssikkerhet for energi som resten av landet. En god og grundig konsesjonsprosess er en viktig forutsetning for at man får gjort riktige vurderinger av om det skal gis konsesjon til vindkraftverk eller ikke.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at Høyre i januar 2023, allerede før Fosen-saken ble aktualisert i media, innkalte olje- og energiministeren til en interpellasjon i Stortinget om den saken. Høyre uttrykte da, og har gjentatt, at det er kritikkverdig at Fosen-saken fremdeles ikke er løst mellom regjeringen og berørte parter etter så lang tid og at dette er problematisk i et rettsstatsperspektiv. Samtidig er det regjeringens ansvar å finne en løsning som ligger innenfor rammene av Norges folkerettslige forpliktelser og som samtidig legger til rette for fremdeles utvikling i nord, også i områder med reinbeite.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets syn om at vindkraftutbygging på land skal gjøres etter plan- og bygningslovens bestemmelser, etter vedtak i det enkelte kommunestyre. Disse medlemmer mener at hensynet til samiske interesser – herunder reindrift – ikke skal ha vetorett over utviklingsplaner, men behandles på lik linje med andre interesser og hensyn som måtte oppstå.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen den 8. august 2023 offentliggjorde sin beslutning om å godkjenne de endrede utbyggingsplanene (endret PUD/PAD) for Snøhvit Future-prosjektet og om å gi konsesjon til ny 420 kV-ledning fra Skaidi til Hyggevatn og 132 kV-ledning fra Hyggevatn til Melkøya. Regjeringen har som målsetting at den fornybare kraftproduksjonen i Finnmark innen 2030 skal øke minst like mye som den planlagte forbruksøkningen ved Hammerfest LNG på 350 MW.

Disse medlemmer understreker at Sametinget mener de ikke er blitt konsultert om vedtaket om elektrifisering i henhold til myndighetenes konsultasjonsplikt i samiske saker.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har meldt at prosjekter for nett og kraft ikke skal gå på bekostning av reindriftens rettigheter etter artikkel 27 i konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP27). Likevel vet man at planlagte kraftprosjekter allerede truer reindriften flere steder i Finnmark. I Lebesby kommune er det for eksempel en stor konflikt rundt de planlagte vindkraftanleggene Davvi og Laksefjord, hvor reinbeitedistrikt 13 (Lágesduottar) har uttalt at en utbygging av Davvi vil bety kroken på døra for deres reindrift.

Lenger sør i det samiske reinbeiteområdet, som på Sjonfyellet i Rana og på Øyfyellet i Vefsn, er det også store

konflikter mellom reindrift og vindkraft. Vindkraftverket på Øyfjellet er bygd i flytteleien til Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, noe som gjør at man i distriktet ikke får gjennomført sesongflyttinger. Heller ikke her har utbygger og reinbeitedistrikt blitt enige om avbøtende tiltak, og konflikten skal behandles i tingretten våren 2024.

Disse medlemmer viser til at utbygging av vindkraft i reinbeiteområder fører til store konflikter og bryter enkelte steder med menneskerettighetene. To år etter Fosen-dommen har ikke staten klart å følge opp dommen tilstrekkelig eller reparere menneskerettighetsbruddet. I en situasjon hvor man vet at utbygd vindkraft bryter med menneskerettigheter, og nye prosjekter kan føre til nye brudd på SP 27, mener forslagsstillerne at det er uansvarlig å åpne for nye vindkraftprosjekter i samiske reinbeiteområder.

I et notat fra NVE til OED, sitert i EnergiWatch 29. august 2023, skriver NVE-sjef Kjetil Lund at:

«Det viktigste budskapet i notatet er dette: Samtlige av konsesjonssakene i Finnmark er krevende og har lav framdrift. Dette skyldes både at flere av sakene krever tilleggsutredninger fra tiltakshaver, omfattende vurderinger av miljø- og naturinngrep, og krevende prosesser mot reindriftsinteressene. Dette er det viktig å ta med i betraktningen, når man politisk skal vurdere ambisjonsnivået man vil uttrykke for framdrift i konsesjonssakene i Finnmark.

Konsultasjoner med reindriftsinteressene blir vanskeligere og mer tidkrevende, da det fra reindriften side henvises til de pågående prosessene på Fosen. Dette gjør at en dialog med mål om å få til gode løsninger med gode avbøtende tiltak for reindriften blir krevende og er svært ressurskrevende. Det er svært ressurskrevende for NVE, men også for de berørte partene. For reindriften er det nå flere driftsenheter som er involvert i mange ulike arealprosesser.»

Disse medlemmer vil vise til at menneskerettighetene i sin tid ble innført for å sette terskler for hvordan myndigheter kan behandle innbyggere. Disse medlemmer understreker at menneskerettighetene er nedfelt i norsk lov, og de gjelder også i saker der etterlevelse av menneskerettighetene ikke vil være oppørtunt for regjeringa. Selv om regjeringa enda ikke har avklart hvordan Fosensaken skal følges opp på en måte som er akseptabel for reindriften og innenfor folkerettslige terskler, har regjeringa fortsatt et ansvar for at det ikke begås nye menneskerettighetsbrudd andre steder.

Disse medlemmer mener at man mangler gode verktøy for å hindre lang saksbehandling av saker som åpenbart vil bli avslått på grunn av konfliktnivået med reindrift eller naturverdier. NVE har selv nylig etterlyst lov hjemmel til å gi tidlig avslag på åpenbart altfor konfliktfylte konsesjonssøknader, istedenfor å måtte saksbehandle alle søknader fullt ut. Kommunene har nå fått hjemmel til å stanse områderegulering for vindkraft i en tidlig fase, men det er ikke nok.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram lovforslag som gir NVE hjemmel til å gi tidlig avslag på konsesjonssøknader som åpenbart står i konflikt med reindrifts- og naturinteresser.»

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille saksbehandling av alle vindkraftprosjekter i samiske reinbeiteområder i bero frem til det er oppnådd enighet med de berørte reinbeitedistriktene om reparasjon av menneskerettighetsbruddet på Fosen.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiets merknader om at planlegging og bygging av vindkraftverk er innlemmet i plan- og bygningsloven, og vil vise til at disse endringene ikke gir reindriften god nok beskyttelse. Det ser vi av konfliktene som nå oppstår i Finnmark som følge av vedtaket om elektrifisering av Melkøya.

Videre vil dette medlem vise til medlemmene fra Høyres påstand om at Rødt er positive til en fortsatt utredning og igangsetting av Nord-Norge-banen. Dette medlem vil understreke at partiet ikke vil støtte bygging av banen på enhver trasé, og det vil være viktig at banen legges på en slik måte at den ikke berører samiske interesser.

Komiteens medlemmer fra Høyre skriver i sine merknader at vindkraft på land er den raskeste og rimeligste måten å styrke kraftbalansen i nord på. Dette medlem mener at det trengs mer kraft også i nord for å kutte utslipp og skape nye arbeidsplasser, men mener at potensialet innenfor energieffektivisering og andre, mer miljøvennlige måter å produsere mer energi på, som solkraft, biogass, oppgradering av vannkraft etc. er stort nok til å kunne si nei til bygging av mer vindkraft. Dette medlem vil også understreke at kraftbehovet i nord blir unaturlig høyt med elektrifiseringen av Melkøya, som ikke kan regnes som et klimatiltak globalt.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Kristelig Folkeparti viser til kunnskapsgrunnlaget i Nasjonal ramme for vindkraft, som ble utarbeidet av NVE i 2019. Disse medlemmer viser også til den tilhørende temarapporten om «Reindrift og annen samisk utmarksbruk» og notatet «Det folkerettslige vernet av samiske interesser i konsesjonsbehandlingen». Disse medlemmer påpeker at Nasjonal ramme for vindkraft ikke er politisk behandlet, men mener likevel at kunnskapsgrunnlaget i denne bør brukes i det videre arbeidet for utbygging av vindkraft, og for avgrensning av videre vindkraftutbygging i Norge.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke gi tillatelser til nye vindkraftprosjekt i samiske reinbeiteområder før det pågående menneskerettighetsbruddet på Fosen er opphørt.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge fram lovforslag som gir NVE hjemmel til å gi tidlig avslag på konsesjonssøknader som åpenbart står i konflikt med reindrifts- og naturinteresser.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen stille saksbehandling av alle vindkraftprosjekter i samiske reinbeiteområder i bero frem til det er oppnådd enighet med de berørte reinbeitedistriktene om reparasjon av menneskerettighetsbruddet på Fosen.

Forslag fra Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen ikke gi tillatelser til nye vindkraftprosjekt i samiske reinbeiteområder før det pågående menneskerettighetsbruddet på Fosen er opphørt.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:8 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Geir Jørgensen, Hege Bae Nyholt og Seher Aydar om å stanse vindkraftutbygging i reinbeiteområder frem til menneskerettighetsbruddet på Fosen er reparert – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 19. desember 2023

Marianne Sivertsen Næss

leder

Lars Haltbrekken

ordfører

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Energi- og miljøkomitéen
0030 Oslo
0030 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1911-

13. oktober 2023

Representantforslag 8 S (2023-2024) - Om å stanse vindkraftutbygging i reinbeiteområder frem til menneskerettighetsbruddet på Fosen er reparert

Jeg viser til brev fra Stortinget av 6. oktober 2023 vedlagt representantforslag 8 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Sofie Marhaug, Geir Jørgensen, Hege Bae Nyholt og Seher Aydar. Representantene fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille saksbehandling av alle vindkraftprosjekter i samiske reinbeiteområder i bero frem til det er oppnådd enighet med de berørte reinbeitedistriktene om reparasjon av menneskerettighetsbruddet på Fosen.»

For å bygge, eie eller drive anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi, kreves det konsesjon etter energiloven § 3-1. Konsesjonssøknader til energianlegg, slik som vindkraftanlegg, skal i utgangspunktet behandles uten ugrunnet opphold.

Olje- og energidepartementet stanset i april 2019 behandlingen av alle nye vindkraftprosjekter frem til Meld. St. 28 (2019-2020) *Vindkraft på land – Endringer i konsesjonsbehandlingen* var behandlet av Stortinget. Denne stansen var generell, og kom i påvente av nye regler for konsesjonsbehandlingen. Departementet åpnet i brev av 17. juni 2021 for at behandlingen av konsesjonssøknader kunne gjenopptas, og klagesaker sluttbehandles. I brev av 8. april 2022 åpnet departementet for at behandlingen av meldinger om nye vindkraftprosjekter kunne starte opp igjen dersom vertskommunen samtykket til det.

På grunn av stansen i behandlingen siden 2019 er det svært få vindkraftsaker som har kommet til søknadsstadiet og få meldinger som har fått fastsatt utredningsprogram. Tidligere i år behandlet Stortinget regjeringens forslag om innlemming av planlegging og bygging av vindkraftanlegg i plan- og bygningsloven (Prop. 111 L (2022-2023)). I proposisjonen om endringer i energiloven og plan- og bygningsloven, heter det at konsesjonssøknader til vindkraftverk som inneholder dokumentasjon på medvirkning fra reindriften i utredningen og en avtale om avbøtende og kompenserende tiltak, vil bli prioritert i konsesjonsbehandlingen framfor søknader som ikke har god dokumentasjon på disse forholdene. Etter mitt syn understreker dette betydningen av at de som ønsker å søke om konsesjon til vindkraftverk bør gå i dialog med de samiske interessene i området.

Etter de nylige lovendringene om innlemming av vindkraft i plan- og bygningsloven, utløser forslag til områderegulering for vindkraftverk i samiske områder nå også konsultasjonsplikt for kommunene. Dette gir Sametinget og andre representanter for samiske interesser ytterligere muligheter til å medvirke til og påvirke prosessen for søknader om nye vindkraftverk.

Så å si all større utbyggingsprosjekter av fornybar energi som vindkraftverk, har negative konsekvenser for ulike allmenne og private hensyn, og kan være konfliktfylte. Dette gjelder også utbygginger i samiske reinbeiteområder. Hensynet til samisk reindrift er således en av flere interesser som kan påvirkes av vindkraftverk, og som skal avveies i konsesjonsbehandlingen der det er relevant. Konsesjonsbehandling av søknader med konsekvensutredninger er vårt viktigste verktøy for å avdekke hvilke interesser et energianlegg kan påvirke. Det er gjennom konsekvensutredninger og grundige konsesjonsprosesser man får avdekket hvilke konkrete konflikter et tiltak kan ha med andre interesser, og om det eventuelt er mulig å avbøte eller kompensere for negative virkninger.

Hensynet til samiske interesser er ofte et tema i arealbrukssaker i våre nordligste fylker. I flere saker, både i og utenfor energi- og vassdragssektoren, har hensynet til samiske interesser vært avgjørende for at det ikke har blitt gitt konsesjon, og det er blant annet avslått en rekke vindkraftverk i samiske områder de siste 10-15 årene. I andre saker har man etter en konkret vurdering funnet at hensynet til samiske interesser ikke har vært et avgjørende hensyn. Også andre arealinngrep, slik som offentlige infrastrukturtiltak, kan komme i konflikt med viktige interesser. Statens plikt til å sikre og ivareta menneskerettigheter og folkerettslige forpliktelser gjelder ved behandlingen av *alle* arealinngrep som berører samiske interesser, herunder samisk reindrift.

Regjeringen har tidligere fremhevet et mål om å finne frem til løsninger som gjør at vindkraft og reindrift kan sameksistere. Regjeringen ønsker at våre nordligste fylker skal ha de samme mulighetene for bosetning, næringsutvikling og forsyningssikkerhet for energi som resten av landet. En god og grundig konsesjonsprosess er en viktig forutsetning for at vi får gjort riktige vurderinger av om det skal gis konsesjon til vindkraftverk eller ikke.

På denne bakgrunn anbefaler jeg at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre forslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

Kopi

Trine Hagen